Geldrop-Mierlo

Memo

Aan	:	Leden commissie Algemene Zaken
Van	:	College van burgemeester en wethouders
Datum	:	25 september 2024
Cc	:	Raadsleden en burgercommissieleden
Zaaknummer	:	2322590
Documentnummer	:	2322606
Onderwerp	:	**Diverse onderwerpen mbt afval**

Memo:

Geachte commissieleden,

Inleiding
De belastingverordeningen en bijbehorende tarieven, dienen jaarlijks vóór 1 januari door de gemeenteraad te worden vastgesteld en te worden gepubliceerd. Voor wat betreft de afvaltarieven geldt dat er voor dit jaar nog een aantal open einden zijn waarover besluitvorming plaatsgevonden moet hebben vóórdat de tarieven vastgesteld kunnen worden omdat deze rechtstreeks van invloed zijn op de tarieven. Dat geldt bijvoorbeeld voor de reactie van Cure op de door de raad ingediende zienswijzen op de Begroting 2025 van Cure. Daarnaast is toegezegd dat besluitvorming omtrent de inzet van een mobiele milieustraat ook aan de raad zal worden voorgelegd.

Wij zullen hieronder deze onderwerpen benoemen en deze voorzien van een reactie. Graag nodigen wij u uit om in de vergadering van 7 oktober a.s. uw visie te geven op de diverse onderwerpen.

1. Reactie Cure op uitgebrachte zienswijze Begroting Cure 2025.
Voor wat betreft de kostenontwikkeling die binnen de invloedsfeer valt van Cure, waaronder een efficiëntere en/of innovatievere wijze van inzameling, heeft uw raad verzocht om dit jaar te komen met passende voorstellen om daarmee verdere kostenstijgingen te voorkomen dan wel te minimaliseren.
Concreet heeft uw raad gevraagd om nadere berekeningen te doen over de volgende mogelijke bezuinigingen:
a. Efficiënte en doelmatige PBD-inzameling, eventueel door het ongedaan maken van de extra inzamelroutes;
b. Inzamelfrequentie oud papier verlagen naar 1 x per 4 weken;
c. Kostenverdeelsleutel klantenservice nader bezien;
d. Conventionele inzamelvoertuigen niet meer achter de hand houden voor mogelijke uitval van elektrische voertuigen.
e. Andere besparingsmogelijkheden voorleggen.

Het algemeen bestuur van Cure heeft hierover het volgende besloten:

a. Ongedaan maken extra inzamelroutes PBD
De extra inzamelroutes zijn ingevoerd op verzoek van de gemeente Geldrop-Mierlo. In eerste instantie betrof het hier de extra inzameling bij de flatgebouwen in de Coevering (Adm. Byrdstraat, Carpini- en Livingstonestraat en de P. Nuytsstraat). Later zijn hier het Raamveld, St Jozefplein en de Appelaar bijgekomen. De reden van de extra inzameling op deze locaties is het zeer grote aanbod van PBD-zakken en omdat de bewoners de zakken op de verkeerde dag buiten hangen. Dit levert vervuiling en daarmee veel zwerfafval op.
De inzameling gebeurde in eerste instantie door één medewerker met een piketbus. Dit is echter in strijd met de wet op de arbeidsomstandigheden (ook als het slechts 'paar' locaties betreft) en dat zal Cure dan ook niet meer doen.
Het ongedaan maken van de extra inzamelroutes zal ertoe leiden dat ook het aantal kroonringen uitgebreid moet worden. Daarnaast zal het straatbeeld in deze straten verder vervuild worden en de kosten voor het opruimen van zwerfafval zal toenemen. De hieraan verbonden kosten kan Cure niet inschatten.
Bureau Zeewaardig (dit bureau heeft in het kader van diverse werkzaamheden voor zowel Cure als voor de gemeente veel onderzoek gedaan in Geldrop-Mierlo naar o.a. het afvalbeleid en hoe de bewoners dat ervaren) geeft aan dat de bewoners bang zijn dat medebewoners door de frequentieverlaging eerder hun afval gaan dumpen in een park, berm of bos. Het gaat hier om afval in het algemeen, niet specifiek PBD of oudpapier. In de Coevering is men bekend met afvaldumpingen, daarom vreest men dat dit erger wordt als er minder wordt opgehaald. In de Coevering ergeren bewoners zich enorm aan de bijzet bij het PBD afval. Ze hebben hier veel last van. Het idee leeft dat mensen van buiten de buurt hier afval dumpen. Deze bijzet kan verergeren bij het minder ophalen van PBD. Het ongedaan maken van de extra inzamelroutes zal op de Cure-begroting een voordeel opleveren van
€ 125.000,-.

Reactie: gelet op de gevolgen van het beëindigen van de extra inzamelrondes voor het PBD stellen wij voor om hiertoe niet over te gaan.

b. Inzamelfrequentie oud papier verlagen naar 1 x per 4 weken
Tot en met 2023 was de inzamelfrequentie voor oud papier in de kern Geldrop 1 keer per 2 weken en in de kern Mierlo 1 keer per 4 weken. In de vakantieperiode kon het voorkomen dat de inzamelfrequentie in Mierlo 1 keer per 6 weken was. De oorzaak van deze lagere frequentie in de kern Mierlo kwam door de inzameling met behulp van vrijwilligers van verenigingen. Vanaf 1 januari 2024 is de inzameling van het oud papier met vrijwilligers beëindigd en is de inzamelfrequentie tussen beide kernen gelijkgetrokken: 1 keer per 2 weken.

Via de zienswijze heeft u gevraagd naar mogelijke besparingen door de inzamelfrequentie in de gehele gemeente te verlagen naar 1 keer per 4 weken. Door Cure is berekend dat dit een mogelijke besparing oplevert van € 33.000, -. Dit is een laag bedrag omdat het aanbod van oud papier zodanig is dat een vuilniswagen vrij snel vol zal zitten en dan dus moet gaan storten. De rijtijd die hiermee gemoeid is, is vrij groot. In de tussenliggende periode kunnen de beladers niks doen. Hierbij is uiteraard het uitgangspunt gehanteerd dat de hoeveelheid oud papier dat aangeboden zal worden, gelijk zal blijven.
Indien er binnen de gemeente een overslagpunt zou zijn waardoor de reistijd verkort kan worden, zou het wel een financieel voordeel kunnen opleveren. Hiervoor is een aantal zaken door Cure bekeken: Overslaan op de milieustraat is geen optie (overslaan betekent in dit geval altijd van geperst naar los geladen in een afzetcontainer via een kraan). Het gaat om een zodanig aantal vrachten geperst papier per dag dat dit veel overlast zal betekenen voor de

bezoekers van milieustraat. Bovendien is een dergelijke hoeveelheid los papier brandgevaarlijk en is de kans op verwaaiing in de omgeving groot. Een andere optie die onderzocht is, is eventueel overslaan bij Renewi op industrieterrein de Spaarpot en van hieruit transporteren naar locatie verwerker Cure. Renewi heeft inmiddels te kennen gegeven dat dit niet mogelijk is.
Vanuit bureau Zeewaardig wordt aangegeven dat bewoners al gauw hun afval bij het restafval doen als iets teveel moeite kost. In zijn algemeenheid geldt dat bewoners zonder papiercontainer denken dat een keer in de maand ophalen te weinig zal zijn. Daarbovenop komen de maanden met feestdagen waarin er meer bestellingen zijn en er dus meer oud papier wordt weggegooid. Hier moet rekening mee worden gehouden bij het aanpassen van de ophaalfrequentie.

Bovenstaande laat zien dat er wel een voordeel te halen valt om de omzetting te doen naar een 4-wekelijkse inzameling, maar dat dit voordeel gering is en de service naar de burgers toe 50% minder is. Cure verwacht voor de toekomst wel een oplossing te hebben, namelijk het inzamelen met een papiercontainer. In dat geval kan een frequentie van 1 keer per 4-weken ingevoerd worden zonder dat de service voor de inwoners flink daalt; ze beschikken dan immers over een effectief inzamelmiddel. De inzameling kan dan ook gebeuren door zijladers met afzetcontainers. Deze kunnen wanneer vol worden afgezet en in combinatie worden afgevoerd en geleegd. Dat is een effectieve oplossing voor de verdere toekomst.

Reactie: Gelet op de gevolgen van het verlagen van de inzamelfrequentie én omdat het financieel gezien nauwelijks een voordeel zal opleveren, stellen wij voor om in 2025 hiertoe niet over te gaan. Tevens stellen wij voor om Cure een nader advies uit te laten brengen over de gevolgen van de invoering van een papiercontainer.

c. Kostenverdeelsleutel klantenservice nader bezien
De klantenservice van Cure speelt een belangrijke rol om inwoners met vragen, klachten en andere meldingen snel en kwalitatief te helpen. Cure heeft ook het streven om in 2025 de klantenservice verder te verbeteren door de bereikbaarheid, de snelheid en de kwaliteit van de dienstverlening te optimaliseren en te waarborgen. Op dit moment worden de kosten van de klantenservice verdeeld via de verdeelsleutel Eindhoven 82% / Geldrop-Mierlo 9% / Valkenswaard 9%. Deze is gebaseerd op een historische verhouding tussen het aantal huishoudens.
Het aantal klantcontacten is ook sterk afhankelijk van de gemeentelijke beleidskeuzes die gemaakt worden. Indien een gemeente het beleid al dan niet drastisch aanpast zal dit leiden tot extra inzet van de klantenservice. Zo heeft de frequentieverlaging van de inzameling van restafval in Geldrop-Mierlo destijds een flink beslag gelegd op de inzet van de klantenservice. De beleidswijzigingen in Eindhoven hebben in de afgelopen jaren een flink beslag gelegd op de inzet, en de uitvoering van het nieuwe afvalplan in Valkenswaard zal met name het komend jaar een flink beslag erop leggen.

Reactie: Cure geeft in haar reactie aan het onjuist te vinden als hiervoor een andere verdeelsleutel zou worden toegepast, bijvoorbeeld op basis van uren-inzet. Deze ondersteunende dienst is van algemene aard en past bij een gemeenschappelijke regeling. Daarom zijn wij het met Cure eens dat de kosten dan ook als zodanig financieel behandeld moeten worden. Het is wél een optie om de vaste verdeelsleutel jaarlijks te actualiseren op basis van de werkelijke verhouding aantallen huishoudens van het voorgaande jaar.
Het dagelijks bestuur heeft dan ook voorgesteld om deze geactualiseerde verdeelsleutel toe te passen vanaf de begroting 2026 en de ontwerpbegroting 2025 op dit punt niet aan te passen. Wij stellen voor om met dit voorstel in te stemmen.

d. Conventionele inzamelvoertuigen niet meer achter de hand houden voor mogelijke uitval van elektrische voertuigen
Binnen Cure wordt er gewerkt met een algemeen voertuigentarief per voertuigsoort. Dit tarief is gebaseerd op de geprognotiseerde kosten van alle voertuigen oud en nieuw (inclusief reservevoertuigen) gedeeld door het aantal inzeturen. Met de komst van de elektrische voertuigen zijn de voertuigkosten en onderhoudskosten gestegen. Cure compenseert deze stijging enigszins door de voertuigen over een langere periode af te schrijven. Blijft een feit dat kosten voor voertuigen stijgen. Dit leidt voor elke gemeente tot een kostenverhoging. Wanneer, zoals in Geldrop-Mierlo, ook de uren toenemen voor bv papier en PBD, dan nemen de kosten extra toe.
Zoals al eerder is aangegeven is op dit moment nog niet aan te geven hoeveel de conventionele voertuigen ingezet moeten worden. Ook wordt er door Cure overleg gevoerd met fabrikanten om de onderhoudskosten omlaag te krijgen. Via de Voortgangsrapportages zullen wij als gemeente hiervan op de hoogte worden gehouden.

Reactie: Cure geeft aan dat het op dit moment niet mogelijk is om aan te geven wat de inzet van de conventionele voertuigen zal zijn. Ook is het niet mogelijk om nu al aan te geven wat de onderhoudskosten zullen zijn. Daarom stellen wij voor om dit ongewijzigd te laten.

Andere besparingsopties
Naast bovengenoemde concrete vragen heeft u ook gevraagd om te komen met passende voorstellen om daarmee verdere kostenstijgingen te voorkomen dan wel te minimaliseren.

Besparingen om zaken efficiënter/effectiever binnen de begroting te doen zijn redelijk beperkt. Cure is altijd op zoek naar dit soort kostenbesparingen. Wanneer er substantieel bespaard moet worden zal dat vrijwel altijd gepaard gaan met beleidskeuzes. Ander beleid betekent ook andere kosten. Een aantal keuzes die met name voor de gemeente Geldrop-Mierlo gemaakt kunnen worden en daarom wellicht interessant zijn, zijn de volgende:

e. Stoppen met de separate inzameling van babyluiers
Er is in Nederland een capaciteitstekort aan verwerking van incontinentiemateriaal. In dit verband worden babyluiers ook incontinentiemateriaal genoemd. Hierdoor verdwijnt het meeste gescheiden ingezameld materiaal in de verbrandingsoven. Dat geldt ook voor de babyluiers die in Geldrop-Mierlo door Renewi wordt ingezameld bij de kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en op de milieustraat. De gescheiden inzameling van babyluiers kost de gemeente jaarlijks € 90.000,-.
Het beëindigen van deze inzameling heeft milieutechnisch geen invloed omdat het wordt verbrand. Dan kan het efficiënter en goedkoper worden ingezameld met het restafval. Het beëindigen zal echter een kleine doelgroep raken: de gezinnen met kleine kinderen. Hun restafvalcontainer zal veel eerder vol zijn. Vanwege het diftar-systeem zullen zij meer gaan betalen. Daarnaast is het de vraag of men met de verlaging van de inzamelfrequentie naar 1 x per 4 weken nog wel kan volstaan met één restcontainer. Het antwoord daarop is: Nee. In dat geval zal bij een ontoereikend containervolume een uitwijkmogelijkheid gecreëerd moeten worden naar een ondergrondse container die geopend kan worden met de gemeentepas. Deze gemeentepas kan door Cure op afstand hiervoor geschikt gemaakt worden. De gemeente beslist of zij de gescheiden inzameling van babyluiers wil beëindigen of niet.

Reactie: Zoals al gesteld: het stoppen met de inzameling van babyluiers zal met name gevolgen hebben voor één groep: de gezinnen met kleine kinderen. In praktijk zijn de gevolgen niet alleen financieel maar ook praktisch. De geboden oplossing om (afval)capaciteit erbij te

krijgen via het gebruik van een ondergrondse container zal in veel gevallen niet praktisch zijn vanwege de afstand en het gezeul met afvalzakken. Daarom stellen wij voor om dit aspect te betrekken bij een actualisatie van het Afval- en Grondstoffenplan in 2025/2026.

f. Stoppen met bronscheiding van PBD en overgaan tot nascheiding
Voor bronscheiding is de vergoeding van het afvalfonds het hoogst, maar ook de vervuiling is het hoogst. Tot op heden heeft dit niet tot afkeur geleid maar dit is niet naar de toekomst niet uit te sluiten. De verwachting is dat door de toepassing van nieuwe technieken de nieuwe nascheiders veel hogere resultaten gaan bereiken, die vergelijkbaar zijn met de resultaten van de huidige bronscheiding. Binnen Cure hebben de gemeenten Eindhoven en Valkenswaard al gekozen voor nascheiding. De gemeente Geldrop-Mierlo kan het komende jaar gebruiken om te bezien of deze hogere resultaten ook daadwerkelijk bereikt gaan worden. Wij verwachten dat deze overstap op zich geen besparingen zullen opleveren (kostenneutraal) en de besparing zit hem in het verminderen van de huidige kosten voor de aanschaf van PBD-zakken (ca € 100.000, - per jaar) en het ruimen van bijzet. Verreweg het merendeel van bijzet is namelijk PBD. De kosten voor bijzet ruimen is overigens géén onderdeel van de begroting van Cure. Uiteraard beslist de gemeente of zij wenst over te gaan op nascheiding. Cure geeft aan dat zij de ontwikkelingen nauwlettend blijven volgen en de gemeenten hierover zal informeren. Naar verwachting zal dit in Q1 van 2025 gebeuren.

Reactie: Het Afval- en Grondstoffenplan is opgesteld in 2022. In dat plan wordt nascheiding niet uitgesloten maar wordt ervan uitgegaan dat via "omgekeerd inzamelen" het uiteindelijke doel (minder dan 30 kg/inw na 2030) behaald kan worden. Het omgekeerd inzamelen vereist dat het aantal ondergrondse containers flink wordt uitgebreid, waarvoor flinke investeringen noodzakelijk zijn. Inmiddels is echter de techniek van een nascheider ook flink verbeterd. Via de nieuwe installaties zouden resultaten gehaald kunnen worden die nu alleen via bronscheiding gehaald worden (operationeel in 2025). Geldrop-Mierlo zit wat dat betreft in een gunstige situatie: de in de andere twee Cure-gemeenten wordt nascheiding toegepast en men kan van dichtbij zien wat de scheidingsresultaten werkelijk zijn. Daarom stellen wij voor om voorlopig een pas op de plaats te maken en deze ontwikkelingen af te wachten en deze te betrekken bij een actualisatie van het Afval- en Grondstoffenplan in 2025-2026.

2. Evaluatie proef inzameling GFE hoogbouw
Via een brief van 21 augustus jl. stuurt het dagelijks bestuur van Cure u informatie over de proef met de gescheiden inzameling van GFE in de hoogbouw. In deze brief wordt o.a. gewezen op Europese wetgeving waarin bepaalt is dat bioafval (waar GFT onder valt) vanaf 2024 gescheiden moet worden ingezameld, of aan de bron gescheiden en gerecycled. Dat betekent dat gescheiden inzameling van GFT verplicht is tenzij dit technisch niet haalbaar is of buitensporig hoge economische kosten met zich meebrengt. Voordat een gemeente beroep kan doen op deze gronden moet men zich inspannen om van de gescheiden inzameling van GFT bij huishoudens een succes te maken.
Voor meer informatie over de proef verwijzen wij u kortheidshalve naar de brief met de bijlagen.
Geconcludeerd wordt dat de proef zoals deze is gehouden in Geldrop-Mierlo niet het gewenste resultaat oplevert. Er zal dan dus gekozen moeten worden voor een andere vorm. Ondanks de tegenvallende resultaten adviseert Cure om de proef voorlopig voort te zetten. Wellicht dat er uit de proeven in Valkenswaard en Eindhoven inzichten komen waardoor met enkele aanpassingen de proef in onze gemeente wel succesvol kan zijn. Een optie daarbij is om ook de bewoners te vragen wat zij zien als beste oplossing voor het apart inzamelen van het GFE-afval. Daarnaast blijft bij voortzetting van de proef de bestaande inzamelstructuur

behouden en kunnen de inwoners gebruik blijven maken van de mogelijkheid om hun GFE-afval gescheiden aan te bieden.

Reactie: wij stellen voor om het advies van Cure over te nemen, waarbij zo weinig mogelijk kosten worden gemaakt en de resultaten van de andere Cure-gemeenten worden afgewacht.

3. Evaluatie proef inzet mobiele milieustraat

Via een brief van 28 augustus jl. stuurt het dagelijks bestuur van Cure u informatie over de proef met de mobiele milieustraat. Voor meer informatie over de proef verwijzen wij u kortheidshalve naar de brief met de bijlagen.
Het resultaat van de proef kan als volgt worden samengevat: de reacties van de inwoners over de inzet van de mobiele milieustraat zijn in het algemeen positief. Met name oudere bewoners maakten er gebruik van. Het voegt dus iets toe aan de bestaande inzamelstructuur, met name voor de bewoners van de kern Mierlo. De mobiele milieustraat kan ook gezien worden als een middel om in contact te komen met de inwoners en kan dus op die manier ook gebruikt worden als communicatiemiddel. De kosten zijn echter hoog, zeker in relatie tot de ingezamelde hoeveelheden.
De andere twee Cure-gemeenten hebben aangegeven voorlopig geen gebruik te zullen maken van een mobiele milieustraat. Zij willen eerst hun huidige milieustraten herinrichten.

Reactie: Gelet op het standpunt van de overige twee Cure-gemeenten zou de inzet van een mobiele milieustraat alleen voor rekening van onze gemeente komen. Wij zijn van mening dat de kosten te hoog zijn, ondanks dat de inzet wel een meerwaarde heeft. Daarom stellen wij voor om voorlopig geen gebruik te maken van de inzet van een mobiele milieustraat.

4. Inzet afvalcoaches

In het Afval- en Grondstoffenplan 2022-2025 is de inzet van afvalcoaches opgenomen. Daarbij is ervan uitgegaan dat hiervoor vrijwilligers worden ingezet. Hiervoor zijn diverse gesprekken gehouden met potentiële kandidaten maar dat heeft uiteindelijk niet tot resultaat geleid.
In de gemeente Eindhoven zijn de resultaten niet anders. Dat heeft ertoe geleid dat er binnen Cure twee afvalcoaches zijn aangesteld die uitsluitend voor Eindhoven werkzaam zijn. Uiteraard zijn de kosten ook voor Eindhoven.
De doelstelling van de aanstelling van afvalcoaches bij Cure is om capaciteit te hebben om met inwoners het gesprek aan te gaan over het optimaal scheiden en aanbieden van afval en monostromen en het voorkomen van problemen zoals bijzet bij ondergrondse containers en zwerfafval.
De coaches worden breed ingezet om de brug te slaan tussen het afvalbeleid van de gemeente en de invulling daarvan door Cure enerzijds en de inwoners en ondernemers anderzijds.
Tot de taken van de coaches behoort onder andere:

- Het informeren van inwoners m.b.t. afval- en mono stromen;
- Geven van tips & tricks met betrekking tot afvalmanagement;
- Begeleiding en ondersteuning bieden aan bewoners;
- Controle (en signalering van ongewenst aanbiedgedrag) en monitoring inclusief het uitvoeren van inspecties. Indien nodig corrigerende maatregelen treffen.
- Analyseren van afvalsituaties;
- Zichtbaar en aanspreekbaar zijn in de wijk;

- Voorlichting en educatie geven: het houden van workshops, presentaties en/of informatiebijeenkomsten en informatiemateriaal verzorgen;
- Samenwerken met scholen, bedrijven, buurtverenigingen, non-profitorganisaties.

Reactie: Het in dienst nemen van afvalcoaches zoals voor Eindhoven is gebeurd, is vrij kostbaar. Wij vragen ons af of die investering rendabel is. Daarom stellen wij voor om voorlopig de ervaringen van Eindhoven hiermee af te wachten.

Wij zien uw visie graag tegemoet in de vergadering van 7 oktober a.s..

Met vriendelijke groet,

College van Burgemeester en wethouders.
de secretaris, de burgemeester,

N.J.H. Scheltens J.C.J. van Bree

Bijlagen:
- 2024-163 Brief Cure Reactie op ingediende zienswijzen Begroting Cure 2025
- 2024-164 Brief Cure inzake proef GFE hoogbouw
  - Bijlage Onderzoek GFE hoogbouw Geldrop-Mierlo_Cure_Zeewaardig
  - Bijlage Overzicht Monitoring TOTAAL tm juni
  - Bijlage Sorteerproef Cure Geldrop-Mierlo
- 2024-175 Brief Cure inzake evaluatie proef mobiele milieustraat
  - Evaluatie en Advies Mobiele Milieustraat Geldrop-Mierlo